

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-20>

## LEGAL DISCOURSE AND ITS FUNCTIONS

### ЮРИДИЧНИЙ ДИСКУРС ТА ЙОГО ФУНКЦІЇ

**Levonenko O. V.**

*Postgraduate student at the Department  
of English Philology  
and Linguistic Didactics  
Zaporizhzhia National University  
Zaporizhzhia, Ukraine*

**Левоненко О. В.**

*аспірант кафедри англійської  
філології та лінгводидактики  
Запорізький національний  
університет  
м. Запоріжжя, Україна*

Проблема вивчення юридичного дискурсу як складної системи ієрархії різних типів правового знання в сучасній теорії мови вимагає свого осмислення в силу її особливої соціальної та культурної значущості.

Одним із значущих наукових досліджень юридичного дискурсу в Україні є праця Ю. Прадіда «У царині лінгвістики і права» [1], яка висвітлює широке розуміння цього поняття, включаючи текст права в його динаміці та процесу тлумачення й роз'яснення. Дисертація Н. Коваль [2] визначає юридичний дискурс як специфічний вид комунікації, що функціонує в різних контекстах, таких як судові засідання, консультації (адвокат – клієнт), допити свідків в усній формі, законодавчі документи (закони, контракти, угоди), судові протоколи та рішення суду.

Метою юридичного дискурсу є нормування та регулювання соціальної реальності, зокрема соціальних відносин між індивідами, їхніх соціальних функцій і позицій у соціальній структурі. Цей дискурс виходить із політичних, суспільно-культурних та економічних засад для реалізації своєї мети. Зокрема, він ґрунтується на системі соціального контролю, створеної різними інститутами, такими як освіта чи релігія. Правовий дискурс діє у сфері вже утверджених соціальних відносин, цінностей і смислів, використовуючи їх як ефективні інструменти контролю.

На нашу думку, сфера функціонування юридичного дискурсу не обмежена: це не лише власне юридична діяльність, а й мас-медійний, побутовий, політичний, рекламний, релігійний та інші типи дискурсу.

О. Вальтер подає структуру юридичного дискурсу згідно із відповідними функціональними галузями права: 1) мова законів, охоплюючи законодавчі, абстрактні правові норми, призначені як для фахівців, так і для неюристів; 2) мова юридичної науки та експертиз, що включає коментарі та обговорення спеціальних питань фахівцями для

фахівців; 3) мова відомчого писемного спілкування, охоплюючи формуляри, пам'ятки, повістки та інше; 4) адміністративний жаргон, який включає неофіційне обговорення спеціальних питань фахівцями [3, с. 44–57].

Для кожного функціонально-стильового відзначення юридичної мови характерні свої специфічні ознаки, норми та правила використання мовних засобів у відповідності до ситуації та комунікативного завдання. З виокремленням юридичного дискурсу погоджуються всі лінгвісти, оскільки цей різновид представлено у типологіях, що ґрунтуються на соціальних, комунікативних, тематичних та функційних ознаках. Проте засадні риси та характерні ознаки юридичного дискурсу варіюються залежно від наукової концепції. Пропонуємо власну параметризацію функціонування юридичного дискурсу, враховуючи системотвірні ознаки юридичного дискурсу як параметри його функціонування:

1. Нормативна функція, яка полягає у встановленні та збереженні норм і цінностей, що зумовлюють взаємні дії між інститутом та суспільством, між агентами та клієнтами, а також між агентами усередині інституту. Визначає мовні форми та концепти, які використовуються при створенні законів та інших нормативно-правових актів.

2. Комунікативна функція – юридичний дискурс є засобом взаєморозуміння між учасниками правовідносин, забезпечуючи чітко та зрозуміле сприйняття правової інформації.

3. Перформативна, виражена в комунікативних практиках, що організують світ права та що супроводжують його символічні структури.

4. Інформативна, що полягає у генеруванні, трансляції та ретрансляції смислів, що репрезентують зміст комунікативних подій, тобто створення певних інформаційних потоків в інституційному комунікативному просторі.

5. Інтерпретаційна, яка полягає у тлумаченні комунікативних дій учасників дискурсу та відповідних правових текстів (документів).

6. Кумулятивна функція, яка полягає у формуванні «інституційної пам'яті».

7. Презентаційна (символічна). Суть функції полягає у створенні іміджу привабливості для суспільства інституту та його агентів, а також авторитет права.

8. Стратегічна, що виражається у виборі нормативно обумовлених комунікативних стратегій та тактик взаємодії при досягненні комунікативних цілей.

9. Кодова, яка полягає у створенні спеціальної мови, ефективної для виконання цілей та завдань інституційної діяльності, а також у встановленні кордону між професіоналами у своїй галузі – адвокатами, суддями, прокурорами, юрисконсультами та клієнтами дискурсу.

Отже, такі вичерпні функції повною мірою віддзеркалюють специфіку юридичного дискурсу і є характерними для юридичних текстів. Перспектива дослідження полягає у тому, що ці загальні параметри потребують уточнення на вербальному рівні, оскільки юридичні тексти мають свої особливості на мовному рівні.

#### Література:

1. Прадід Ю. Ф. У царині лінгвістики і права. Симферополь, 2006. – 255 с.
2. Коваль Н. Є. Мовні засоби аргументації в юридичному дискурсі (на матеріалі англomовних законодавчих і судових документів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук :10.02.04. ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2007. – 20 с.
3. O. Walter. Die Paradoxie einer Fachsprache. Der öffentliche Sprechgebrauch Band II, Stuttgart, 1981. 678 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-21>

### MODELS OF ADDRESSEE'S RESEARCH OF SYNONYMIC CONSTRUCTIONS (BASED ON THE MATERIAL OF MODERN FRENCH FICTION)

### МОДЕЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ АДРЕСАТОМ СИНОНІМІЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ)

**Lepetiukha A. V.**

*Doctor of Philological Sciences,  
Professor,  
Professor at the Department of General  
linguistics and Romano-Germanic  
Philology  
H. S. Skovoroda Kharkiv National  
Pedagogical University  
Kharkiv, Ukraine*

**Лепетюха А. В.**

*доктор філологічних наук, професор,  
професор кафедри загального  
мовознавства  
і романо-германської філології  
Харківський національний  
педагогічний університет  
імені Г. С. Сковороди  
м. Харків, Україна*

У процесі дослідження моно- та полісинонімічних моно- й поліпредикативних висловлень – трансформів віртуальних (мовних) первинних (стрижневих) синтагм і пропозицій, або структур із «семантико-морфо-синтаксичною рівновагою» [2, с. 50], що